

Zwaar weer voor menig eigenwoningbezitter op komst

Gewoonlijk siddert de gemiddelde burger van angst als de minister van Financiën een wetswijziging aankondigt. Dat voorspelt vaak namelijk niet veel goeds. En als de minister doet voorkomen alsof hij een kadootje weggeeft, is het helemaal oppassen geblazen. In deze bijdrage zal ik een flinke fiscale adder die vanaf 2012 rond zal kruipen, ontmaskeren.

Het afwikkelen van een nalatenschap is vaak een moment waarop tal van belangen gestroomlijnd moeten worden. De langstlevende ouder moet ongestoord verder kunnen leven, uiteindelijk moet alles naar de eigen kinderen en uiteraard moet dit allemaal zo fiscaal voordelig mogelijk. Sterker nog, vaak vragen de nabestaanden mij of er – binnen de wettelijke grenzen – nog voordelen op het gebied van de erf- en inkomstenbelasting te behalen zijn. Zonder dat u en veel parlementariërs zich dat waarschijnlijk realiseren, zullen door de uitbreiding van het **défiscalisatie-begrip** in de Wet Inkomstenbelasting 2001 veel weduwen en weduwnaars vanaf 2012 fiscaal gedupeerd worden. Tenminste, als de minister zijn voornemens niet bijstelt.

Voorbeeld

Stel u bent in gemeenschap van goederen getrouwd en heeft alleen een woning (waarde: € 360.000,-). Op het moment van uw overlijden is uw echtgenoot 60 jaar oud en heeft u twee meerderjarige kinderen. Uw nalatenschap is op dat moment € 180.000,- waard (de helft van € 360.000,-). Uw echtgenoot heeft een pensioen van € 4.000- bruto per maand.

Praktijk tot 1 januari 2012

Vererving volgens het wettelijk systeem

Als uw nalatenschap vererft volgens de wet, heeft elke erfgenaam recht op een erfdeel van € 60.000,- (1/3 van € 180.000,-). De wet bepaalt dat uw hele vermogen (i.c. de halve woning) naar uw echtgenoot gaat; de kinderen krijgen hun erfdeel in de vorm van een rentedragende vordering op uw echtgenoot. Dit systeem wordt de wettelijke

verdeling genoemd. De rente hoeft uw echtgenoot pas echt te betalen als hij overlijdt, als hij faillieert of als hij in de wettelijke schuldsanering terecht komt. De wet bepaalt dat de rente gelijk is aan de wettelijke rente verminderd met 6 procent. Op dit moment is de vordering van uw kinderen feitelijk dus renteloos, omdat de wettelijke rente 4% bedraagt. Uw echtgenoot en kinderen kunnen echter ook overeenkomen dat uw echtgenoot een hogere rente verschuldigd is.

Voor de heffing van inkomstenbelasting geldt het volgende. De Wet Inkomstenbelasting 2001 bepaalt dat – als de wettelijke verdeling aan de orde is – er sprake is van defiscalisatie. Dit houdt in dat de geldschuld van uw echtgenoot én de vordering van uw kinderen op nihil wordt gesteld. Bovendien hoeft uw echtgenoot in dit voorbeeld ook geen eigenwoningforfait aan te geven omdat er geen kosten worden afgetrokken, er is immers geen eigenwoningsschuld.

Afwijken van het wettelijk erfrecht: legaat tegen inbreng van de waarde

Als u echter een testament had gemaakt waarin u aan uw echtgenoot de woning legateerde tegen inbreng van de waarde, zou de nalatenschap ook anders kunnen worden afgewikkeld. Uw erfgenamen kunnen de ontbonden gemeenschap van goederen zodanig verdelen dat de woning aan uw nalatenschap toevalt. In uw nalatenschap zit dan een woning met een waarde van € 360.000,- en een schuld aan uw echtgenoot van € 180.000,-. Als uw echtgenoot het legaat aanvaardt, wordt uw echtgenoot eigenaar van de woning. Op grond van het testament moet uw echtgenoot wel de waarde van de woning (€ 360.000,-) aan de erfge-

namen betalen. Hij kan met uw kinderen afspreken dat hij een bedrag van € 180.000,- middels verrekening voldoet en het restant bedrag (€ 180.000,-) pas op een later moment betaalt. Voorts kan hij met de erfgenamen afspreken dat hij over het verschuldigde bedrag een rente van bijvoorbeeld 6 procent zal betalen. Deze rente (€ 10.800,-) vormt een aftrekpost voor de inkomstenbelasting. In dat geval zal er wel een eigenwoningforfait moeten worden aangegeven; de kinderen moeten de vordering op uw echtgenoot aangeven in box 3. In de afgelopen jaren zijn er vele nalatenschappen op deze wijze afgewikkeld.

Praktijk vanaf 1 januari 2012

Als het aan minister De Jager ligt, wordt de hiervoor bedoelde vordering uit hoofde van het 'overnamelegaat' met ingang van 1 januari aanstaande ook gedefiscaliseerd. Dit heeft ook gevolgen voor bestaande gevallen: onze langstlevende echtgenoot heeft opeens geen aftrekposten meer, waardoor zijn pensioen volledig wordt belast in de inkomstenbelasting. De verschuldigde rente wordt opeens een netto-rente! Het eigenwoningforfait behoeft niet meer te worden aangegeven; er is nu namelijk geen eigenwoningsschuld meer. En de bestaande renteafspraken zonder contractuele basis bijstellen kan leiden tot de heffing van schenkbelasting.

Kortom, leuker of makkelijker zal hij het beslist niet maken!

Correctie

In het augustusnummer is onjuist vermeld, dat de tijdelijke verlaging van de overdrachtsbelasting afloopt op 14 juni 2012 om klokslag 24.00 uur. Dit moet zijn: 01 juli 2012.